

Iceland _____
Liechtenstein **Active**
Norway **citizens fund**

DajPhen -

*Rețele de solidaritate
pentru femeile rome*

Proiect derulat de :

SASTIPEN

Perspective ale maternității rome

din Giurgiu, Mizil și Valea Seacă

Dajphen este un termen conceput pornind de la cuvintele din limba romani *daj* care înseamnă "mamă" și *phen* care înseamnă "soră". Alăturarea celor doi termeni definește un întreg sistem de suroritate creat de femeile rome pentru a se sprijini, susține și îngriji în procesul de devenire maternă.

În România, discuțiile despre maternitate și naștere sunt definite dintr-o perspectivă a femeilor albe, educate, din clasa de mijloc, iar acest lucru creează un tip de reprezentare care definește ideea de a fi mamă. În același timp, femeile rome, femeile sărace, femeile cu diferite tipuri de dizabilități, femeile cu probleme de sănătate mintală, cele din mediul rural sau provenind din alte grupuri minoritare sunt excluse din această reprezentare, întrucât imaginea acestora nu se încadrează în portretul dezirabil al mamei.

Pe de altă parte, despre maternitatea femeilor rome se vorbește, în general, în termeni negativi, discursul fiind încărcat de stereotipuri, prejudecăți și trimiteri la politicile de sterilizare forțată. Același discurs exclude realități cu care femeile rome se confruntă în viața de zi cu zi:

sărăcie, lipsa educației sexuale, servicii insuficiente sau lipsa accesului la servicii de sănătate maternală și reproductivă, lipsa infrastructurii medicale, discriminare și rasism instituțional.

Expoziția photo-voice documentează experiențe diverse ale femeilor rome din Giurgiu, Mizil și Valea Seacă, începând cu decizia de a deveni mamă, nașterea în sine, accesul la servicii, discriminarea din partea autorităților, până la rețelele de suport care se creează între fetele și femeile rome pe perioada sarcinii, dar și după naștere.

Considerăm că este important ca femeile rome să aibă platforme pentru a-și defini propriile perspective privind maternitatea, cu toate provocările, responsabilitățile și contextele specifice fiecărei comunități în parte. Demersul nostru reflectă toate aceste preocupări, dar și mobilizarea locală din partea femeilor rome pentru a-și crește accesul la servicii de sănătate maternală și reproductivă.

Dedicăm această expoziție femeilor rome, precum și celor care ne privesc cu respect, au mintea deschisă și dorință de cunoaștere, dincolo de stereotipuri și prejudecăți.

Echipa E-Romnja

Photocredit: Augustina Iohan

Noi, ca mame, ducem tot greu în familie. Și cel mai greu ne este atunci când avem copiii bolnavi sau când cei mici merg la școală și nu avem să le punem pachetele sau să le cumpărăm ce le cere la școală. Putem să facem față discriminării din partea autorităților, dacă suntem mai multe femei unite. Aș vrea să fie mai multă înțelegere între noi, să nu ne mai certăm, să fim unite și să ne ajutăm una pe alta atunci când avem nevoie. Dacă ești de una singură, nu poți să faci față.

IONELA, VALEA SEACĂ

Photocredit: Augustina Iohan

“

Câteodată mi-este greu să fiu mamă, dar în același timp este și frumos pentru că te simți împlinită când ai o familie cu copii.

Îmi doresc pentru copiii mei să meargă la școală, să aibă un viitor mai bun.

Îmi doresc ca oamenii să se schimbe, să fie mai multă dragoste între noi, milă, înțelegere și unitate.

CIPI, VALEA SEACĂ ”

”

Nu este greu să fii mamă dacă primești ajutor din partea soțului și familiei. Mie nu-mi este greu să fiu mamă. Uneori poate fi epuizant și simt că nu pot să țin pasul cu energia și curiozitățile lor, însă când mă gândesc că cei mici văd viitorul prin mine și că educația lor depinde de mine, îmi adun toate puterile și răbdarea și sunt acolo lângă ei oricând au nevoie de mine.

Mi-aș dori ca noi, mamele, să ne creștem copiii fără ca noi sau copiii noștri să simțim discriminare în fiecare zi, oriunde ne-am duce. Discriminarea se învață, nu te naști cu ea. Mi-aș dori să ne educăm copiii astfel încât să nu mai existe răutate și discriminare între ei. Mi-aș dori să ne învățăm copiii să nu judece și să nu critice pe nimeni indiferent de culoare, aspect, etnie sau stare materială.

BIANCA, VALEA SEACĂ

www.dajphen.ro

Photocredit: Augustina Iohan

Photocredit: Augustina Iohan

Sunt Tanța și am 17 ani. În anul 2018 am intrat în programul de mentorat "Sisterhood" care m-a ajutat foarte mult. Cu bursa lunară îmi cumpăram tratament, mâncare și îmbrăcăminte pentru școală. Înainte să intru în programul de mentorat eram o persoană timidă, atât de timidă încât nu vorbeam cu nimeni. De când m-am implicat în mentorat, dar și în alte activități revendicative împreună cu grupul de tineri și tinere din Valea Seacă, m-am schimbat foarte mult. Îmi place să comunic cu oamenii, susțin femeile și vreau să merg la școală. În 2021, m-am mutat cu familia în Irlanda, continui să merg la școală și urmăresc să-mi îndeplinesc visul, acela de a fii polițistă pentru a-i proteja pe copii.

TANȚA, VALEA SEACĂ

“

Este foarte greu să fii mamă.
Am înțeles asta când l-am născut
prematurn pe Matei.
Plângeam foarte mult și mi-a fost
foarte greu.

Când am fost la maternitate să nasc,
doctorița nu a vrut să mă ajute. Atunci am
înțeles că face ură de rasă.

Mi-aș dori să fiu mai credincioasă și lumea
să fie mai bună și mai cu frică
de Dumnezeu.

DANA, VALEA SEACĂ”

”

Photocredit: Andreea Câmpeanu

Cel mai greu este atunci când nu poți să cumperi copiilor tăi caiete, de îmbrăcat și de încălțat. Ți se rupe inima-n tine.

Odată, băiatul meu a venit de la școală plângând. Când m-am dus să vorbesc cu profesorii, au dat vina tot pe băiatul meu, spunând că este obraznic.

În realitate, toți copiii sunt obraznici, însă doar copiii romi ajung să fie pedepsiți de profesori.

Mi-aș dori ca ceilalți oameni să ne înțeleagă și să ne respecte.

CIURĂRIȚA, VALEA SEACĂ

E greu să fii mamă și să nu te descurci financiar.

Nu fac față discriminării din partea autorităților, dar dacă suntem mai multe femei unite, simt că toate greutățile sunt mai ușor de îndurat.

Ne sprijinim și ne încurajăm unele pe altele și învățăm împreună să ne cerem drepturile.

LUCICA, VALEA SEACĂ

Este foarte greu să fii mamă singură. E greu să fii și mamă și tată pentru copiii tăi. Sufăr foarte mult când copiii mei sunt discriminați. Cel mai mult mă supără faptul că nu pot să întorc vorba înapoi.

SIGURANȚA, VALEA SEACĂ

Photocredit: Augustina Iohan

Este greu să fii mamă, dar ai și multe bucurii. Pentru noi, mamele rome, este și mai greu când ne confruntăm cu discriminări din toate părțile.

Chiar și atunci când mergem la medic cu copiii noștri suntem ignorate sau tratate foarte prost.

Pentru că avem pielea închisă sau pentru că vorbim un pic diferit, atunci când mergem la restaurant nu suntem băgate în seamă sau suntem servite doar dacă facem scandal.

GEANINA, VALEA SEACĂ

Photocredit: Augustina Iohan

“

Sunt fericită că sunt mamă. Chiar dacă am doar 28 de ani,
nu-mi pare rău că am trei copii.
Anul trecut, pe când eram însărcinată, am făcut școala de șoferi
și am luat permisul de conducere.
Acum îmi doresc să mă dezvolt mai mult, să fac o facultate,
să am un job mai bun și să fiu un model pentru copiii mei.

LAURA, MIZIL

”

Photocredit: Augustina Iohan

Am auzit de la sora mea,
de la mama,
dar și de la celelalte femei din jur că
perioada sarcinii
este foarte frumoasă.
Momentul în care îți ții copilul
pentru prima dată în brațe,
te împlinește.

Tot de la ele știu că odată cu
copilul, vin și greutățile.
Vin perioade în care
nu te simți deloc bine, pentru că vei
fi judecată sau discriminată
din cauza felului în care arăți,
că vei avea zile rele în care vei suferi.
Dar vor fi și zile bune, când copilul
tău este bine și atunci ești cea mai
fericită mamă.

LIZUCA, VALEA SEACĂ

Cred că femeile care aleg să fie mame
trebuie mai mult ajutate și respectate
deoarece este o responsabilitate prea mare
pentru o singură persoană.

Am văzut femei pe care se pune
multă presiune să facă copii,
deși ele nu se simt pregătite să devină mame.
Eu nu sunt mamă, dar pot să spun că înțeleg
cum e să fii.

Mama mea îmi spune că este multă
responsabilitate și grijă.
O mamă trece prin multe stări, trebuie să fie
ca o eroină care salvează viața copilului,
și indiferent cât suferă sau plânge,
să fie acolo mereu.

ELISA, VALEA SEACĂ

Photocredit: Augustina Iohan

“

E foarte greu să fii și mamă și bunică, și în același timp să ții și casa. Știi cum fac față discriminărilor?

Nu le mai iau în seamă. Am suferit mult când copilul meu a fost discriminat de învățătoarea din clasele I-IV.

Copilul meu se străduia să învețe bine, dar primea note foarte mici. Mi-aș dori tare mult să nu mai existe discriminare.

Mi-aș dori ca lumea să nu ne mai privească altfel.

ANICA, GIURGIU

”

Photocredit: Augustina Iohan

Am fost tratată urât de o doctoriță de la București.
Nu mi-a zis niciodată așa, de la A la Z, cum este fata și ce probleme are.
Ca să știu și eu, și să stau liniștită. Întotdeauna țipa la mine.
N-a vrut să-mi dea certificat medical pentru față, n-a vrut să-mi dea niciun fel de referat.
Într-un final, după multe insistențe, mi-a dat un referat, însă și pe ăla mi l-a dat greșit.
N-am rezolvat absolut nimic, nu m-a ajutat cu nimic.

RALUCA, MIZIL

Photocredit: Andreea Câmpeanu

“

Pentru mine, să fii mamă înseamnă putere, multe griji și responsabilități pe măsură.

Copilului meu, cel mai mult îi lipsesc eu pentru că acum muncesc, și nu mai am atât de mult timp pentru el.

Îmi doresc să îi ofer copilului meu educație și sprijin.

”

NATI, GIURGIU

www.dajphen.ro

Mi-a fost ușor să fiu mamă,
pentru că mi-am dorit copilașii
pe care-I am.

Este plăcut să fii mamă
dacă avem pace în familie, dacă este
armonie și înțelegere.

Mi-aș dori ca școala să fie ca pe timpul
nostru, când mergeai cu plăcere, iar
profesorii își dădeau interesul.

LIZA, GIURGIU

www.dajphen.ro

Photocredit: Augustina Iohan

Foto credit: Augustina Iohan

Este greu să fii mamă,
dar este și plăcut.

Chiar dacă am trecut prin greutăți,
mulțumesc lui Dumnezeu pentru copiii pe
care-I am.

Atunci când băiatul meu era
discriminat de alți copii la școală, mă
consumam, sufeream foarte mult.

Mi-aș dori ca școala să fie ca înainte,
când se făcea carte.

Mi-ar plăcea să existe din nou
uniforme pentru elevi, ca să nu mai existe
diferențe între ei.

VASILICA, GIURGIU

Eu sunt cea mai fericită
când copiii mă strigă
"MAMA".

RAMONA, GIURGIU

www.dajphen.ro

Photocredit: Andreea Câmpeanu

Colectivul feminist
care a lucrat la realizarea
acestui material:

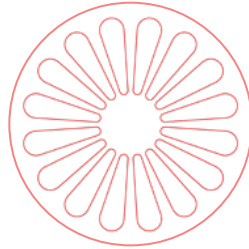
Mădălina Bădărau
Carmen Gheorghe
Georgiana Aldessa Lincan
Anca-Georgiana Nica
Roxana-Magdalena Oprea

*MULȚUMIM SURORILOR NOASTRE DIN COMUNITĂȚILE DIN VALEA SEACĂ, GIURGIU ȘI MIZIL,
CARE AU ACCEPTAT SĂ-ȘI ÎMPĂRȚĂȘEASCĂ EXPERIENȚELE!*

E-Romnja

Asociația pentru Promovarea Drepturilor Femeilor Rome

Telefon: +031 425 19 92

E-mail: office@e-romnja.ro

Material publicat în cadrul proiectului "DajPhen - Rețele de solidaritate pentru femeile rome" derulat de E-Romnja - Asociația pentru Promovarea Drepturilor Femeilor Rome în parteneriat cu Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate - SASTIPEN, cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; pentru mai multe informații accesați: www.eeagrants.org
Informații despre Active Citizens Fund România sunt disponibile la www.activecitizensfund.ro

Lucrăm împreună pentru o Europă incluzivă!

MAI 2023

---

www.dajphen.ro